

KS. AUGUSTYN ECKMANN
ALINA ŻUK

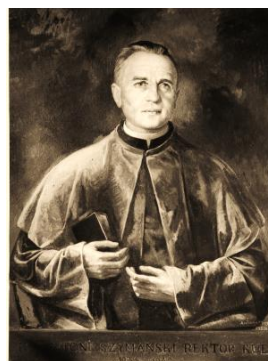
O TOWARZYSTWIE NAUKOWYM KUL NA STULECIE UNIWERSYTETU*

Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (TN KUL) to instytucja naukowo-wydawnicza, prawnie odrębna, ale ściśle związana z KUL, tworząca naukowe i wydawnicze zaplecze dla Uniwersytetu, dorobku jego profesorów i wykładowców. Powstało w 1934 r., jest jedną ze starszych tego typu instytucji w Polsce.

POWSTANIE, STATUT, ROZWÓJ

Decyzję o powołaniu jednej instytucji wspomagającej i koordynującej działalność naukową, popularyzatorską i wydawniczą podjął Senat Akademicki KUL 31 stycznia 1934 r. z inicjatywy ks. Antoniego Szymańskiego – ówczesnego rektora (fot. obok).

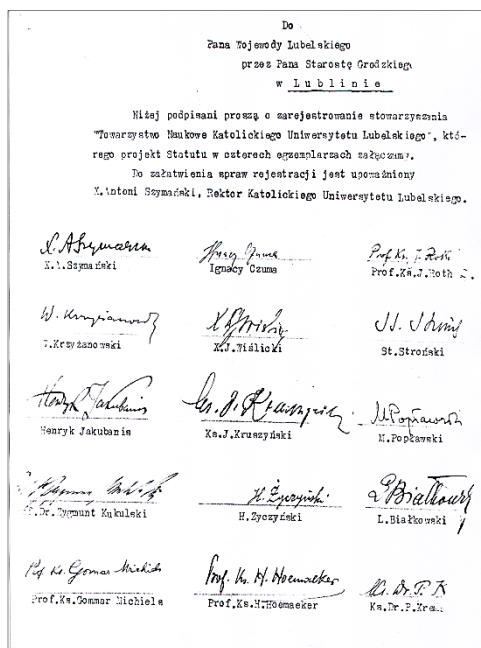
Wniosek o zarejestrowanie TN KUL wraz z projektem Statutu podpisał 15 profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych KUL, którzy zgodnie z zatwierdzonym Statutem stali się członkami założycielami Towarzystwa. Byli to: rektor – ks. Antoni Szymański, Leon Białkowski, Ignacy Czuma, Hubert Hoemaeker OFM^{Cap}, Henryk Jakubanis, ks. Piotr Kremer, Witold Krzyżanowski, ks. Józef Kruszyński, Zygmunt Kukulski, Gommar Michiels OFM^{Cap}, Mieczysław Popławski,

Ks. prof. dr hab. AUGUSTYN ECKMANN – emerytowany profesor KUL; członek czynny Wydziału Historyczno-Filologicznego i prezes TN KUL.

ALINA ŻUK – dyrektor administracyjny TN KUL.

* Jest to pierwotna, pełna wersja (tu tylko dostosowana formalnie do zasad „Summarium”) hasła przygotowanego do *Encyklopedii 100-lecia KUL* (t. I-II, Lublin 2018), gdzie ostatecznie (t. II, s. 478-480) zostało, ze względów edytorskich, znacznie okrojone i zmodyfikowane.

Wniosek o zarejestrowanie TN KUL

Jan Roth SJ, Stanisław Stroński, ks. Jan Wiślicki, Henryk Życzynski (później do członków założycieli dołączyli profesorowie: Konstanty Chyliński, Ludwik Górski, Leon Waściszakowski (Waściszewski) oraz ks. kanonik Jan Władziński). TN KUL zostało wpisane do rejestru Stowarzyszeń i Związków Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie 18 maja 1934 r. pod nr. 34.

Celem Towarzystwa jest działalność naukowa zgodna z profilem KUL, a mianowicie: organizowanie i popieranie badań naukowych; urządzanie posiedzeń naukowych, sympozjów, zjazdów, różnego rodzaju odczytów i wykładów oraz wystaw; tworzenie specjalnych bibliotek, archiwów i muzeów;

publikowanie wszelkiego typu prac naukowych, popularnonaukowych, podręczników oraz sprawozdań z działalności; udzielanie zasiłków naukowych, ogłaszanie konkursów na prace naukowe i przyznawanie nagród; współdziałanie z innymi towarzystwami i instytucjami naukowymi.

Członkiem TN KUL może zostać każda osoba fizyczna pracująca naukowo lub też w szczególny sposób zasłużona dla Towarzystwa. Członkowie dzielą się na członków założycieli (według Statutu z 1934 r.), członków czynnych, członków korespondentów, członków współpracowników oraz członków honorowych. Władzami Towarzystwa są: Walne Zebranie, Zarząd i Komisja Rewizyjna. Najwyższą władzą jest Walne Zebranie. Tworzą je wszyscy członkowie. Do jego kompetencji należą m.in.: wybór Zarządu, uchwalanie budżetu oraz – na wniosek Zarządu – zmiany w Statucie.

Strukturę organizacyjną TN KUL tworzą wydziały, których liczba i nazwy w założeniu odpowiadały strukturze organizacyjnej KUL, te zaś mogą tworzyć komisje, komitety i instytuty, mające na celu realizację poszczególnych zadań. Pierwsze zebranie organizacyjne TN KUL, na którym wybrano Zarząd, odbyło się 8 czerwca 1934 r. Prezesem został rektor KUL ks. Antoni Szymański, sekretarzem generalnym – Mieczysław Popławski,

członkami – Leon Białkowski, Witold Krzyżanowski, Hubert Hoemaeker OFM^{Cap}, Gommar Michiels OFM^{Cap}, Jan Roth SJ i Henryk Jakubanis. Drugie zebranie (25 listopada 1934 r.) połączono z uroczystym posiedzeniem publicznym, na którym M. Popławski wygłosił pierwszy odczyt pt. *Polityczna publicystyka w dobie Cezara*. W obrębie TN KUL utworzono trzy Wydziały: Teologii i Prawa Kanonicznego, Historyczno-Filozoficzny (od 1936 – Historyczno-Filologiczny) oraz Nauk Społecznych.

Z inicjatywy Senatu KUL już 3 października 1934 r. przekazano Towarzystwu kontynuowanie serii wydawniczej „Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” oraz wydawanie rozpraw doktorskich, magisterskich i seminaryjnych. Odtąd Towarzystwo stało się główną oficyną wydawniczą Uniwersytetu. Z ówczesnych publikacji na uwagę zasługuje m.in. *Księga Pamiątkowa ku czci Jego Ekscelencji X. Biskupa Mariana Leona Fulmana* (cz. 1-3). Do 1939 r. Towarzystwo zorganizowało 25 posiedzeń naukowych na wszystkich Wydziałach, wydało drukiem ok. 60 tytułów. W 1939 r. liczyło 42 członków (21 czynnych, 14 korespondentów, 7 współpracowników).

W czasie II wojny światowej, wraz z zamknięciem KUL, działalność TN KUL została przerwana, członkowie TN byli aresztowani i więzieni w obozach, rozstrzelani przez hitlerowców, ginęli w Katyniu, nie da się określić strat naukowych poniesionych w tym okresie.

Towarzystwo wznowiło działalność 21 listopada 1944 r. jako pierwsze towarzystwo naukowe w Polsce. W latach 1944-1974 było formalnie instytucją nielegalną, niefigurującą w spisie stowarzyszeń PRL-u. Istniało i działało na zasadzie porozumień z Wojewodą Lubelskim. Dopiero w 1974 r. opracowano nowy Statut i Towarzystwo zostało ponownie zarejestrowane. Reaktywowano Wydziały działające przed wojną (Historyczno-Filologiczny, Nauk Społecznych, Teologiczno-Kanoniczny) i powołano nowe: w 1952 r. Wydział Filozoficzny, w 1990 – Wydział Nauk Prawnych, w 2001 – Wydział Matematyczno-Przyrodniczy, w 2012 – Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL.

Praca Towarzystwa odbywa się głównie w ramach Wydziałów. W trakcie jednak rozwoju TN KUL realizacja szczegółowych i specjalistycznych zadań wymagała tworzenia nowych form organizacyjnych – komisji i instytutów. Powstały Komisje: Wykładów Uniwersyteckich (1945); Wydawnicza *Encyklopedii Katolickiej* (1948); Badań nad Żywotem św. Stanisława Biskupa (1951); Badań nad Dziejami Warmii i Mazur (1952); Badań nad Literaturą Katolicką (1952); Regionalna Lubelska (1953); Pedagogiczna (1954); Badań nad Początkami Chrześcijaństwa w Polsce (1964); Psychologiczna (1964);

Filozofii Przyrody (1965); Badań nad Historią Teologii i Filozofii w Średniowieczu (1966); Badań nad Antykiem Chrześcijańskim (1972); Badań nad Religią (1976); Jacquesa Maritaina (1994); Naukoznawstwa i Kulturoznawstwa (2009). Utworzono Instytut Antropologiczno-Socjologiczny (1945), a także Instytut Geografii Historycznej Kościoła w Polsce (1957; w 1969 r. przeniesiony na KUL i dotąd działający). Poczęto organizować posiedzenia naukowe, konferencje, sesje naukowe, a także serie wykładów publicznych, które gromadziły audytorium również spoza środowiska uniwersyteckiego. Spośród licznych Komisji i Instytutów naukowych kilka wykazuje trwałą i wyjątkową aktywność, np. Komisja Badań nad Antykiem Chrześcijańskim.

W dziejach Towarzystwa były okresy większej i mniejszej aktywności naukowej, co wiązało się m.in. z narzucaniem ideologii marksistowskiej. Wyróżnić należy lata pięćdziesiąte, gdy środowisko KUL, ograniczane z zewnątrz, było zmuszone do szukania nowych możliwości działalności naukowej. Podejmowano wiele inicjatyw, których celem było utrzymanie katolickiego profilu i niezafałszowanego obrazu dziejów polskiej kultury.

Największy rozwój działalności Towarzystwa nastąpił w dziedzinie wydawniczej. Do 1939 r. zostało opublikowanych łącznie ok. 60 pozycji. Podobnie było po wojnie. W kolejnych latach, gdy zmniejszały się trudności zewnętrzne, następował stopniowy wzrost liczby wydawanych czasopism i publikacji książkowych – do ok. 70 pozycji w latach dziewięćdziesiątych i ok. 100 pozycji obecnie. Łącznie wydano dotąd ponad 3 tys. publikacji.

ZARZĄD

Zarząd, który tworzą prezes, wiceprezes, sekretarz generalny, skarbnik, referent ds. wydawniczych, dwaj członkowie Zarządu, jest wybierany przez Walne Zebranie na 3-letnią kadencję. W skład Zarządu wchodzi również przewodniczący Wydziałów Towarzystwa. Zarząd pełni funkcję kierowniczą i wykonawczą. Nad całością prac TN KUL czuwa prezes. Dla zapewnienia ścisłego związku i współpracy z Uniwersytetem prezesem był wybierany rektor KUL. Od tego zwyczaju odstąpiono w 1981 r., kiedy prezesem został Zygmunt Sułowski (w latach 1983-1989 prezesem był urzędujący rektor, bp Piotr Hemptek); od 1989 r. na stałe urząd prezesa pełnią profesorowie nie-sprawujący funkcji rektora.

Dotychczasowi prezesi: ks. Antoni Szymański (1934-1939), ks. Antoni Słomkowski (1944-1952), ks. Józef Iwanicki (1952-1957), ks. Marian Rechowicz (1957-1963), ks. Wincenty Granat (1963-1970), Mieczysław Albert Krapiec OP (1970-1981), Zygmunt Sułowski (1981-1983), bp Piotr Hemperek (1983-1989), Stefan Sawicki (1989-1998), Andrzej Bronk SVD (1998-2001), ks. Janusz Mariański (2001-2004), ks. Augustyn Eckmann (2004-).

Obecny Zarząd: prezes – ks. Augustyn Eckmann (od 2004 r.), wiceprezes – ks. Józef Krukowski, sekretarz generalny – Ewa Ziółek, skarbnik – ks. Czesław Krakowiak, referent ds. wydawniczych – Stanisław Kiczuk, członkowie: Jadwiga Kuczyńska, ks. Tadeusz Guz.

Politykę Zarządu realizuje dyrektor administracyjny TN KUL. Obecnie (od 1 sierpnia 2014 r.) funkcję tę pełni Alina Żuk.

CZŁONKOWIE

Początkowo członkami Towarzystwa byli tylko pracownicy naukowci KUL. Z czasem dołączali do nich przedstawiciele innych ośrodków naukowych w Polsce i za granicą, uczeni, eksperci znani w swoich dziedzinach. W latach 1934-1939 TN KUL liczyło 42 członków, w 1944 r. – 74, w 1959 r. – 229. W następnych latach liczba członków systematycznie rosła, w 2017 r. osiągając liczbę 771 członków (czynnych, korespondentów i współpracowników). Zgodnie ze Statutem Towarzystwo nadaje godność członka honorowego, którą dotąd otrzymali: Zygmunt Sułowski, Stefan Sawicki, Aleksandra Witkowska OSU, Krystyna Stawecka, Stanisław Majdański, Andrzej Paluchowski, Stanisław Kiczuk.

Członkiem TN KUL przez pół wieku (od 1955 r.) był ks. Karol Wojtyła – papież Jan Paweł II, święty Kościoła katolickiego, a także kandydaci na ołtarze: ks. Wincenty Granat, kard. Stefan Wyszyński, Jacek Woroniecki OP.

WYDZIAŁY

Poszczególne Wydziały Towarzystwa oprócz działalności naukowej (konferencje, sesje, odczyty), wydają specjalistyczne „Roczniki”. Nazwy Wydziałów, tytuły czasopism, a także częstotliwość ich ukazywania się ulegały modyfikacji. Od roku 2009 współwydawcą czasopism wydawanych przez Towarzystwo jest KUL (na podstawie corocznie zawieranych umów).

Wydział Teologii – liczy 192 członków. Pierwszy przewodniczący: Jan Roth SJ (1934-1939), obecnie – Kazimierz Pek MIC. Od 1949 r. Wydział wydaje „Roczniki” – pierwotnie „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, od 1991 „Roczniki Teologiczne” (obecnie 13 zeszytów: Praca socjalna; Teologia dogmatyczna; Teologia moralna; Historia Kościoła; Teologia duchowości; Teologia pastoralna; Teologia ekumeniczna; Liturgika; Teologia fundamentalna i religiologia, Nauki o rodzinie; Katechetyka; Homiletyka; Muzykologia) oraz *Studia liturgiczne*. Wydział opublikował ponad 700 woluminów czasopism i książek, odbył ponad 450 posiedzeń naukowych.

Wydział Nauk Społecznych – liczy 147 członków. Pierwszy przewodniczący: Witold Krzyżanowski (1934-1939), obecnie – ks. Edward Walewander. Od 1949 r. Wydział wydaje „Roczniki”, obecnie: „Roczniki Ekonomii i Zarządzania”, „Roczniki Nauk Społecznych”, „Roczniki Pedagogiczne”, „Roczniki Psychologiczne”, a także „Journal for Perspectives of Economic, Political and Social Integration”. Journal for Mental Changes. Wydział opublikował ponad 450 woluminów czasopism i książek, odbył ponad 240 posiedzeń naukowych.

Wydział Historyczno-Filologiczny – liczy 195 członków. Pierwszy przewodniczący: Henryk Jakubanis (1934-1939), obecnie Urszula Paprocka-Piotrowska. Od 1949 r. Wydział wydaje „Roczniki Humanistyczne” (obecnie 11 zeszytów: Literatura polska; Historia; Filologia klasyczna; Historia sztuki; Neofilologia; Językoznawstwo; Słowianoznawstwo; Lingwistyka korpusowa i translatoryka; Sinologia; Glottodydaktyka; Anglica), a aktualnie także ukazujące się od 1976 r. – „Studia Polonijne” i od 1983 – „Studia Norwidiana”. Wydział opublikował ok. 1000 woluminów czasopism i książek, odbył ok. 600 zebrań naukowych.

Wydział Filozoficzny – liczy 118 członków. Pierwszy przewodniczący: ks. Józef Pastuszka (marzec 1952 – listopad 1952), obecnie – Zbigniew Wróblewski. Od 1948 r. wydaje „Roczniki Filozoficzne”, a od 2010 r. także „Roczniki Kulturoznawcze”. Wydział opublikował 450 woluminów czasopism i książek, odbył ponad 350 posiedzeń naukowych.

Wydział Nauk Prawnych – liczy 114 członków. Pierwszy i obecny przewodniczący: ks. Józef Krukowski (1990-). Od 1991 r. Wydział wydaje „Roczniki Nauk Prawnych”, które wyodrębniły się z „Roczników Teologiczno-Kanonicznych”, oraz „Kościół i Prawo”. Wydział opublikował 150 woluminów czasopism i książek, odbył 42 posiedzenia naukowe, zorganizował 27 konferencji naukowych.

W 2001 r. został powołany Wydział Matematyczno-Przyrodniczy (przewodniczący: Ryszard Szyszka; liczy 5 członków), opublikował 6 książek.

W latach 2012-2016 funkcjonował Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL. Przewodniczącym był ks. Tadeusz Guz. Wydział publikował „Roczniki Wydziału Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL” (11 tomów).

Paleta okładek „Roczników”
wydawanych przez poszczególne Wydziały TN KUL

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I NAGRODY

W działalności Towarzystwa bardzo ważną rolę odegrała Komisja Wykładów Uniwersyteckich, powstała w 1945 r. (jej pierwszym przewodniczącym był Juliusz Kleiner), w ramach której odbywały się, dwa razy w roku, oryginalne i na wysokim poziomie wykłady publiczne. Ten sposób popularyzacji wiedzy był doceniany w środowisku naukowym, gdy dostęp do najnowszych wyników badań był utrudniony.

Do najcenniejszych inicjatyw naukowych Towarzystwa należy organizowanie sympozjów i sesji związanych z uczczeniem jubileuszy wybitnych postaci, których materiały publikowane były w specjalnych księgach (np. *Mikołaj Kopernik. Studia i materiały Sesji Kopernikowskiej w KUL 18-19 II 1972* – dla uczczenia 500. rocznicy urodzin Kopernika; *Saint Thomas d’Aquin pour le septième centenaire de sa mort. Essais d’actualisation de sa philosophie* – dla uczczenia 700-lecia śmierci Tomasza z Akwinu). Innym nurtem naukowym było czczenie rocznic narodowych i publikowanie opra-

cowań syntetycznych (np. *Księga tysiąclecia katolicyzmu w Polsce* (cz. 1-3); *Millénaire du catholicisme en Pologne – Poland's Millennium of Catholicism*; *Wkład Polaków do kultury świata*).

Do 1994 r. w ramach Komisji Wykładów Uniwersyteckich (przekształconej w 1977 r. w Referat Wykładów Uniwersyteckich i Sympozjów) zorganizowano ok. 120 cykli wykładów publicznych, m.in.: *Ziemie Odzyskane* (1947); *Z filozofii przyrody* (ku czci Mikołaja Kopernika) (1953); *W setną rocznicę powstania styczniowego* (1963); *Stefan Żeromski. W setną rocznicę urodzin* (1964); *25. rocznica śmierci gen. W. Sikorskiego* (1969); *100-lecie urodzin Einsteina* (1978); *60-lecie odzyskania niepodległości* (1978); *O Katyniu* (1990); *O Konstytucji 3 Maja* (1991); *75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego* (1993).

Od 1995 r. działalność naukowa prowadzona jest głównie pod patronatem Zarządu, wspomagana nadal przez Wydziały i Komisje. W latach 1995-2017 zorganizowano łącznie 72 sympozja, konferencje i sesje naukowe (wiele o zasięgu międzynarodowym), m.in.: „Colloquia Norwidiana”; „Europa: zbliżenia – kontrowersje – perspektywy”; „Kultura i prawo”; „Bliżej emocji”; „Kodeks Prawa Kanonicznego w badaniach młodych naukowców”; „Życie i twórczość Bolesława Prusa z perspektywy 100 lat”.

Znacząca w historii Towarzystwa była Komisja Wydawnicza Encyklopedii Katolickiej, powstała w 1948 r. (przewodniczącym został ks. Antoni Słomkowski). Jej celem było opracowanie projektu *Encyklopedii Katolickiej*, zainicjowanego w 1945 r. przez Stefana Wyszyńskiego, wówczas biskupa lubelskiego. W 1969 r. Komisja została przekształcona w Komitet Redakcyjny Encyklopedii Katolickiej, który następnie włączono do Międzywydziałowego Zakładu Leksykograficznego KUL (1970; od 2006 – Instytut Leksykograficzny, od 2009 – Instytut Leksykografii), pozostawiając Towarzystwu opiekę merytoryczną i wydawanie *Encyklopedii*. Rozpoczęte przed kilkudziesięciami laty przedsięwzięcie edytorskie zostało w 2014 r. zakończone w swojej zasadniczej części publikacją XX tomu *Encyklopedii*.

Ważną formę działalności naukowej stanowi realizowanie projektów badawczych (od 1991 r.), przyznawanych niegdyś przez Komitet Badań Naukowych (do 2004 r.), obecnie zaś przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Narodowe Centrum Nauki, Senat RP, w których uczestniczyło wielu członków Towarzystwa i naukowców z innych środowisk naukowych. Do 2017 r. TN KUL zrealizowało i realizuje łącznie 164 projekty z różnych dziedzin naukowych, m.in.: „Leksykon kultury polskiej na emigracji”; „Leksykon filozofii klasycznej”; „Teoria sztuki w pismach

świętego Augustyna”; „Corpus operum Marsilii de Inghen”; „Tragedie Ajschylosa: *Persowie, Siedmiu przeciw Tebom, Błagalnice i Prometeusz w okowach*”; „Dokończenie edycji 20-tomowej *Encyklopedii Katolickiej*”; obecnie są kontynuowane: „Źródła doktrynalne *ars vetus* na Uniwersytecie Krakowskim w I połowie XV wieku”; „Tajna policja polityczna w Prusach wobec mniejszości polskiej 1871-1932”; „Metodologiczne podstawy wnioskowań w badaniach prowadzonych metodami mieszanymi”; „Edycja krytyczna tomu I, XII, XIII, XIV, XVIII *Dzieł wszystkich C. Norwida*”; „Rozszerzona kontynuacja serii wydawniczej ‘Staropolski dramat religijny’: ‘Staropolski dramat i dialog religijny’” i inne.

Od 1974 r. Zarząd Towarzystwa przyznaje corocznie Nagrodę im. Księdza Idziego Radziszewskiego, założyciela i pierwszego rektora KUL, „za wybitne osiągnięcia naukowe w duchu humanizmu chrześcijańskiego”. Pierwszym laureatem Nagrody był Władysław Tatarkiewicz. W ramach tej Nagrody przyznawana jest również nagroda za książkę roku, której laureatami zostali w 1983 r. – Waław Hryniewicz OMI, za książkę *Chrystus nasza Pascha*; w 1989 – Janusz Zawodny za książkę *Katyń*; w 2017 – Henryk Podbielski za książkę *Trzy greckie stylistyki i dwa traktaty retoryczne z okresu Cesarstwa Rzymskiego* (oprac. i tłum).

Uroczystość wręczenia dorocznej Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego „za wybitne osiągnięcia naukowe w duchu humanizmu chrześcijańskiego”

– Laureatka s. prof. Zofia J. Zdybicka

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Jednym z celów Towarzystwa jest publikowanie dorobku naukowego członków TN KUL, a także prac innych autorów, książek i czasopism naukowych, książek popularnonaukowych, monografii, opracowań syntetycznych, materiałów źródłowych, podręczników. Publikacji wydawane są w języku polskim i w językach obcych

Przez ponad 80 lat opublikowano wiele ważnych dla nauki polskiej prac, wiele unikatowych monografii, w tym tak fundamentalne dzieła, jak 20-tomowa *Encyklopedia katolicka*; praca Juliusza Kleinera *Mickiewicz*; pięcioletni zbiór prac Karola Wojtyły z zakresu etyki (m.in. *Miłość i odpowiedzialność*); prace zbiorowe o charakterze ksiąg pamiątkowych, ofiarowane osobom zasłużonym dla kultury i nauki chrześcijańskiej w Polsce (m.in. *Z zagadnień kultury chrześcijańskiej*, ofiarowana kard. Stefanowi Wyszyńskiemu); pierwsze wydanie najważniejszych dzieł Mieczysława A. Krąpca (m.in. *Ja – człowiek*; *Metafizyka*; *Człowiek i prawo naturalne*); *Chrystus nasza Pascha* (t. I-III) Wacława Hryniewicza OMI; tomy serii „Religijne tradycje literatury polskiej” (red. Stefan Sawicki); wiele prac ks. Wincentego Granata (m.in. *Dogmatyka katolicka*, t. I-IX; *Ku człowiekowi i Bogu w Chrystusie* (t. I-II)); *Dzieje teologii katolickiej w Polsce* (t. I-III); prace zebrane ks. Stanisława Kamińskiego i ks. Mariana Kurdziałka; publikacje Romana Dzwonkowskiego SAC na temat losów i martyrologii duchowieństwa polskiego w ZSRS od 1917 r.; tomy serii „Staropolski dramat religijny” (red. Julian Lewański); *Słownik filozofii klasycznej* (red. ks. Józef Herbut); *Sztuka Europy łacińskiej od IV do IX wieku* Piotra Skubiszewskiego; 5-tomowe *Dzieła zebrane* Tadeusza Stycznia SDS; publikacje pod redakcją Henryka Podbielskiego (m.in. *Literatura Grecji starożytnej* i Hermogenes. *Sztuka retoryczna*); przekłady arcydzieł starogreckiej tragedii Roberta R. Chodkowskiego (tragedie Sofoklesa, Ajschylosa, Eurypidesa). Towarzystwo (wspólnie z Biblioteką Narodową) realizuje pierwszą w pełni krytyczną edycję *Dzieł wszystkich* Cypriana Norwida pod redakcją Stefana Sawickiego.

TN KUL jest też wydawcą wielu serii wydawniczych, takich, jak: *Źródła* i monografie (459 tomów); *Wykłady i przemówienia* (68 tomów) – Nagroda im. Księdza Idziego Radziszewskiego; a także prace poszczególnych Wydziałów: *Prace Wydziału Teologii* (179 tomów); *Prace Wydziału Historyczno-Filologicznego* (190 tomów); *Prace Wydziału Nauk Społecznych* (172 tomy); *Prace Wydziału Filozoficznego* (118 tomów); *Prace Wydziału Nauk Prawnych* (70 tomów); *Prace Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego*

(6 tomów). Inne serie to: Geografia historyczna Kościoła w Polsce, red. Henryk Gapski; Literacki wymiar kultury, red. Ryszard Zajączkowski; Literatura współczesna – pisarze i problemy; Moralność chrześcijańska w kontekście ekumenicznym, red. Sławomir Nowosad; Prace z dziejów szkolnictwa i opieki społecznej w Polsce, red. Marian Surdacki; Pracownia Literatury Polsko-Żydowskiej KUL. Studia pod redakcją Sławomira Jacka Żurka; Staropolski dramat i dialog religijny, red. Justyna Dąbkowska-Kujko; Studia i monografie, red. Stefan Sawicki, Józef F. Fert, Piotr Chlebowski; Studia nad sztuką renesansu i baroku, red. Irena Rolska; Studia liturgiczne, red. Waldemar Pałęcki MSF, ks. Andrzej Megger; Studia z polonistycznej teorii kształcenia, red. Sławomir Jacek Żurek.

Oprócz wspomnianych wcześniej „Roczników” wydawanych przez poszczególne Wydziały TN KUL w Towarzystwie ukazuje się „Przegląd Psychologiczny” (od 1999 r.; wspólnie z Polskim Towarzystwem Psychologicznym). Łącznie TN KUL wydaje 63 woluminy czasopism. Od 1945 r. Zarząd TN KUL publikuje informacje dotyczące działalności Towarzystwa w „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lubliniensis Ioannis Pauli II” (wcześniej: „Sprawozdania z Czynności Wydawniczych i Posiedzeń Naukowych Towarzystwa Naukowego KUL”; „Summarium. Sprawozdania Towarzystwa Naukowego KUL”).

Działalność Towarzystwa jest wspierana przez KUL i inne instytucje, m.in. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Urząd Miasta Lublin. Osobnym źródłem są wpływy ze sprzedaży własnych publikacji.

Towarzystwo w swojej ponad 80-letniej działalności kieruje się dewizą *Scientia Veritas* oraz dewizą KUL *Deo et Patriae*. Wypełniało i wypełnia określone przez Założycieli cele. Zachowując profil katolicki i ściśle współpracując z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, wnosi istotny wkład do nauki polskiej. Skupia w swym gronie pracowników nauki zarówno z macierzystego Uniwersytetu, jak i z innych ośrodków, umożli-

wiając wymianę myśli, konfrontację poglądów, bez których niemożliwy jest rozwój nauki. Rozwija i pogłębia nurt nauki opartej na wartościach kultury polskiej, a także uwzględnia dorobek kultury ogólnochrześcijańskiej, mającej za sobą ponad dwutysiącletnią historię.

PRACOWNICY

W okresie przedwojennym sprawy biurowe TN KUL prowadziła Kancelaria Rektorska KUL, a sprzedaż wydawnictw – Biuro Wydawnictw Towarzystwa Wiedzy Chrześcijańskiej lub wybrane księgarnie, do których oddawano książki na zasadzie składu głównego. Po wojnie zorganizowano samodzielne biuro, redakcję, stopniowo zwiększając liczbę etatowych pracowników. Obecnie Towarzystwo zatrudnia 14 pracowników. Znacząca liczba wydanych publikacji (ponad 3 tysiące) to też zasługa dawnych i obecnych redaktorów (wśród nich: † Maria Rybczyk, † Anna Markiewicz, Anna Czabaj, Jadwiga Kaliszuk, Anna i Andrzej Podgórcy, Zofia Kiczuk, Alicja Penar, Barbara Grodzieńska, Stanisław Sarek).

Pracownicy TN KUL z wieloletnim prezesem, prof. Stefanem Sawickim, w salonach rektorskich po wręczeniu Profesorowi Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego (2000 r.)

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA

- Protokoły posiedzeń Zarządu TN KUL (1934-).
Regulamin Nagrody im. Księdza Idziego Radziszewskiego.
„Sprawozdania z Czynności Wydawniczej i Posiedzeń Naukowych oraz Kronika Towarzystwa Naukowego KUL” (1945-) (obecnie: „Summarium Societatis Scientiarum Catholicae Universitatis Lubliniensis Ioannis Pauli II”).
Statut TNKUL 1934 (mps) i 1974 (druk).

LITERATURA

- KAROLEWICZ G., WIŚNIEWSKI E., *Zarys dziejów Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, w: *Księga jubileuszowa 50-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*, Lublin 1969, s. 269-286.
KOSTEK J., ZONIK A., *Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 19, Lublin 2013, kol. 935-937.
STYK J., *Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego KUL*, w: *Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wybrane zagadnienia z dziejów Uczelni*, red. G. Karolewicz, ks. M. Zahajkiewicz, ks. Z. Zieliński, Lublin 1992, s. 254-262.